

Анализ №8

**АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА
„ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И
„ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и ”Разширена отговорност на производителя”	3
2. Схеми за управление на отпадъците	4
2.1. Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги	4
2.2. Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)	7
2.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.....	9
3. Основни изводи и препоръки	13

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво. Друг основен въпрос, който анализа цели да изясни е ефективното прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”. За целите на настоящия анализ са използвани информационни източници, както на национално, така и на общинско ниво, и по-конкретно:

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет Аксаково и заповеди на кмета на община Аксаково;
- Интернет страница на община Аксаково;
- *Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.*

1. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и "Разширена отговорност на производителя"

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща”, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя”, които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Във връзка с прилагане на принципа „Замърсителят плаща” са въведени конкретни изменения в чл. на ЗУО, съответстващи и на Директива (ЕС) 2018/851:

„Чл. 54 Разходите за управление на отпадъците в т. ч. за необходимата инфраструктура и за нейното функциониране са за сметка на:

1. първоначалния причинител на отпадъците или настоящия, или предишния притежател на отпадъците; и/или

2. лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, в случаите, определени с този закон.“

Принципът "Разширена отговорност на производителя" (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни

вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

(1) изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

(2) осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.¹

2. Схеми за управление на отпадъците

В България се прилагат няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство. Анализът на всяка от схемите включва:

- както лицата, които имат отговорността за заплащане на разходите за услугите, свързани с отпадъците, *наричани в анализа „задължени лица”*, така и
- други лица, които законът задължава или на които дава възможност да организират и/или да осъществяват дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответната схема.

2.1. Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги

Потоците отпадъци, за които се прилага схемата

Тази схема в страната се прилага за следните потоци отпадъци:

- производствени отпадъци, включително производствени опасни отпадъци;
- болнични отпадъци;
- ПХБ/ПХТ;
- утайки от ПСОВ;

---

¹ ETC/SCP, 2012 г., Working document № 4/2012, Ефективност на икономическите инструменти за опаковки, Европейски тематичен център за устойчиво потребление и производство

- отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

Същност на схемата

При тази схема производителят на определена стока или доставчикът на дадена услуга е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните изисквания. Отговорността е както за осигуряване на цялостната логистика на дейностите по управление на образуваните отпадъци, за да се изпълнят изискванията на законодателството по отпадъците, така и за финансирането на тези дейности. Производителите и доставчиците на стоки и услуги могат да организират отговорността си относно образуваните при дейността им отпадъци:

- в собствени инсталации и съоръжения, за което трябва да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС, и/или
- да сключват писмен договор с лица, които имат право да извършват тези дейности с отпадъци в съответствие със ЗУО и ЗООС (т.е. да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС).

Отговорност на производителите и доставчиците на стоки и услуги е също така: да вземат предвид йерархията на отпадъците, да водят отчетност за отпадъците в съответствие с нормативни актове; да осигурят инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци; да предвидят и осъществят необходимите мерки за неразпространяване на замърсяване след закриване на обектите и дейностите с отпадъци; да осигуряват изискуемия мониторинг на околната среда; да осигуряват незабавен достъп на контролните органи до съоръженията, в които се образуват отпадъци, до съоръженията за съхраняване и третиране на отпадъците и до документацията по отпадъците.

Тази схема е **типичен пример за прилагане на принципа "замърсителят плаща"**.

За лицата в схемата, с изключение на лицата, отговорни за отпадъците от строителството и от разрушаване на сгради, законодателството не поставя задължителни цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Лицата в схемата, отговорни за постигане на количествените цели са възложителите на строителни дейности (независимо дали са публични органи или частни лица). Количествените цели за рециклиране и оползотворяване са поэтапни и възходящи в годините:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на СО
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на СО
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на СО.

С *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.11.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 08.12.2017 г.)* се регламентират детайлно всички изисквания (напр. план за строителни отпадъци, влагане на рециклирани строителни материали и др.) по отношение на задължените лица, чрез които да се постигне по-висока степен на рециклиране и материално оползотворяване на строителните отпадъци. Допълнителен стимул е въведената такса депониране за строителни отпадъци с *Наредба № 7/19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (Обн. ДВ. бр.111 от 27 Декември 2013г., посл.изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 Март*

2020г.) - за 2021г. е в размер на 82 лв./тон депониран отпадък, а за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./тон депониран отпадък.

Във връзка с прилагането на националното законодателство на местно ниво, всички изисквания към задължените лица по отношение на строителните отпадъци са регламентирани в **Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Аксаково** (приета с Решение № 25.3.1.§2 от Протокол № 025/28.05.2013г. на Общински съвет – Аксаково, посл.изм. Решение № 36.6. от Протокол № 036/21.06.2018г.). В Наредбата са ясно разграничени задълженията на отделните лица по отношение на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци, както и поемането на разходите от тяхна страна:

- кметът на общината е отговорен за:
  - ❖ предаването на отделените строителни отпадъци по време на **принудителното премахване на строежи**, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране (чл.3, ал.3, т.14);
  - ❖ организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на **строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата** на територията на общината (чл.3, ал.3, т.5);
- възложителите на строителни и монтажни работи и възложителите на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи са отговорни за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци , както и за изпълнението на целите, свързани с подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от строителни отпадъци, генерирани при строителство, разрушаване и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване сгради включително за покриване на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране.

В РАЗДЕЛ ВТОРИ Организация на дейностите по третиране на строителни отпадъци и изкопани земни маси от Наредбата е регламентирано:

- Предаването и приемането на строителни отпадъци се извършва само въз основа на **писмен договор между възложителя на СМР или възложителя на премахването на строежи** с лица, които имат право да извършват дейности по третиране на строителни отпадъци съгласно чл. 35 от ЗУО (чл.12, ал.1);
- **Подаване на заявление по образец**, с приложени към него документи въз основа на които се сключват договор за предаване/приемане на строителни отпадъци в „Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Варна, Аксаково и Белослав“ в землище на с. Въглен, община Аксаково (чл.12, ал.3);
- Изискване за **разделно събиране, съхраняване, транспортиране и подготовка за оползотворяване на строителните отпадъци** (чл.12, ал.6);
- **Процедура за одобрение** от кмета на общината на **Плана за строителни отпадъци**, както и **изпълнението му** (чл.12, ал.14). Документите за изпълнение на плана се представят на Кмета на Общината, както и на Директора на регионалната инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Варна (чл.12, ал.15), като се забранява въвеждане в експлоатация на строежи, за които не са представени документи за изпълнение на плана (чл.12, ал.16).

- Превозването на строителни материали, земни маси и отпадъци се извършва с превозни средства, снабдени с контейнери или добре уплътнени каросерии и покривало (чл.14, ал.1).

Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението, като въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците, кметът на общината предприема действия за събиране на вземанията от задължените лица (чл.16, ал.4).

Приемането за оползотворяване и/или обезвреждане на строителни отпадъци в депо/инсталация на територията на община Аксаково се извършва срещу заплащане на цена на услугата, определена с *Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Аксаково*.

Друг вид отпадъци, за който се прилага посочената схема на *Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци*, са **утайките от ПСОВ**. Община Аксаково няма собствена ГПСОВ и използва инфраструктурата на ГПСОВ-Варна, експлоатирана от ВиК-Варна.

2.2. Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Към момента на разработване на НПУО съгласно националното законодателство в схемата поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци²:

- Отпадъци от опаковки - от 2004 г.
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) - от 2005 г.
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) - от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.
- Негодни за употреба батерии и акумулатори - от 2006 г.
- Излезли от употреба гуми - от 2011 г.

Същност на схемата

При тази схема за РОП лицата, пускащи на пазара продукти³, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

---

² Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

³ Съгласно ЗУО "Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

- постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО;
- съдържанието на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- етикетиране и маркировка;
- разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

РОП може да се осъществи по два начина от задължените лица:

1. чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
2. индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

ОО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

- да получат **разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността** като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване, както и осъществяване на информационни кампании за обществеността;
- да създават **системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци** на територията на Р. България в съответствие с изискванията на нормативната уредба. Въвеждането на депозитни системи е доброволен инструмент както за схемата за РОП, така и за всички схеми за управление на отпадъците, които се прилагат в страната. Депозитни системи в страната се прилагат основно за бутилки от бира, пластмасови касетки за транспортиране на напитки и палети.
- да **изпълняват програмата за управление на МРО**, която са представили в МОСВ като условие за получаване на разрешителното и осъществяване впоследствие на дейността и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;
- да **осъществяват информационни кампании за обществеността**;
- да **представят информация, доклади и отчети пред МОСВ и ИАОС** за ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Към м.юли, 2021г., 36 ОО притежават разрешения за извършване на дейност от МОСВ и са разпределени както следва по специфичния поток МРО:

- отпадъци от опаковки – 4 ОО;
- ИУМПС – 4 ОО;
- ИУЕЕО – 7 ОО;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори – 9 ОО;
- отработени масла и отпадъчни нефтопродукти – 7 ОО;

- гуми – 5 00.

Понастоящем Община Аксаково има 4 действащи договора с Организации по оползотворяване:

- за **Отпадъци от опаковки** - Договор № 401 а/01.11.2017г. за разделно събиране на отпадъци от опаковки между Община Аксаково и “ЕКОКОЛЕКТ” АД - организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- за **Негодни за употреба батерии и акумулатори** - Договор №306/13.08.2015г. с „ЕКОБАТЕРИ“ АД, организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори, притежаваща разрешение № ООп-НУБА-01-00/01.02.2013 г., в сила от 01.02.2013 г. до 31.12.2017 г., продължен срока на действие до 31.12.2022 г. с решение № ООп-НУБА-01-01/06.11.2017 г.;
- за **Излезли от употреба моторни превозни средства** - Договор №281/05.09.2013г. с „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД, организация по оползотворяване на излезли от употреба моторни превозни средства, притежаваща разрешение № ООп- ИУМПС-1-04/18.01.2018 г., изменено с Решение № ООп-ИУМПС-1-05/14.08.2018 г.;
- за **Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване** - Договор №305/01.08.2015г. с „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД, организация по оползотворяване на излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, притежаваща разрешение № ООп-ИУЕЕО-02-01/19.05.2014г., изменено с Решение № ООп-ИУЕЕО-02-02/30.01.2018г. в сила от 26.02.2018г. до 31.12.2022г.

Няма сключени договори с Организации по оползотворяване за Излезли от употреба гуми и отработени масла. За тези отпадъчни потоци общината е регламентирала ред и условия за предаването им в ***Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Аксаково.***

С промените в ЗУО, направени през м.март, 2021г. се регламентират изискванията към нов вид масово разпространен отпадък - **отпадъците от текстил и обувки**. С чл.84а на ЗУО се въвеждат конкретни изисквания към бъдещите *Организации по оползотворяване на отпадъци от текстил и обувки*. Кметът на общината сключва договор само с една организация по оползотворяване на отпадъци от обувки и текстил (чл.84а, ал.4), като изключение може да направи само за градовете с население над 300 000 души с районно деление. Междувременно Община Аксаково вече е натрупала опит по разделно събиране на текстил, като е сключила и изпълнява Договор №356/04.10.2018г. за разделно събиране на отпадъци от облекла и текстилни материали на територията на Община Аксаково.

2.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

Същност на схемата

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със:

- *Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр.53/2012г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г., посл.изм. ДВ. бр.105 от 11.12.2020г.);*
- *Законът за местните данъци и такси (Обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., изм. и доп., посл.изм. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г.);*
- *Наредба № 9 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (в сила от 01 март 2008 г.).*

Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса „битови отпадъци“, в размер определен от общинския съвет за всяко населено място поотделно. Целта на такса „битови отпадъци“ е прилагане на принципа „Замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка – подробна информация има в *Анализ №2: Анализ и оценка на действащото законодателство по управление на отпадъците, в контекста на правата и задълженията на общините.*

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците. Основните задължения на общините са:

- разработване на общинска наредба и на общинска програма за управление на отпадъците;
- осигуряването на всички елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и наредбите към него;
- закриване и рекултивация на депата за битови отпадъци с преустановена експлоатация;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
- оказване на съдействие на ОО за МРО, например чрез определяне на местата за разполагане на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и на други елементи от системите за събиране на МРО;
- общинските системи за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква битовите отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците.

- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане – от момента на въвеждане в експлоатация на съоръжения или инсталации за третиране на биоотпадъците. Общините са длъжни да осигурят разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и да го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението и обхванатите фирми по друг подходящ начин.
- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др. отпадъци във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. В населените места с районно деление тези площадки следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината. Тези изисквания целят подобряване на условията за потребителите на услуги за разделно събиране на отпадъците в населените места и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
- определяне на изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и създаване и поддържане на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци
- определяне на размера на таксите за услугите, свързани с битовите отпадъци и събирането на приходите от таксите;
- осъществяване на контрол за спазване на изискванията от домакинствата и другите задължени лица в схемата;
- осъществяване на контрол за изпълнението на договорите от лицата, на които общината е възложила различни дейности, свързани с изпълнение на услуги по събиране и третиране на битовите отпадъци, за строителството на съоръжения за третиране на битови отпадъци, доставката на машини и съоръжения и др.

Услугите по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци до депа и съоръжения и инсталации за отпадъци се предоставят стандартно във всяка община, вкл. и в Община Аксаково. Услугите, които се извършват от изпълнител, избран по реда на ЗОП:

- извършване на дейността по събиране на битовите отпадъци от всички населени места в общината съгласно утвърден график, в т.ч. изискването за почистване разпилени отпадъци на площадките, където са разположени съдовете;
- транспортиране на част от битовите отпадъци (от гр.Аксаково, гр. Игнатиево, с. Доброглед, с. Слънчево и с. Припек) до МБТ-Инсталация, с.Езерово, Община Белослав за предварително третиране и останалите отпадъци от селата на общината – за обезвреждане чрез депониране в Клетка №1, Регионално депо за неопасни отпадъци, с.Въглен което е част от Регионална система за управление на отпадъците-Варна, с.Въглен, Община Аксаково;

- за гр.Аксаково и гр.Игнатиево - ръчно метене и оборка на тротоари, спирки на градския транспорт и други места за обществено ползване, вкл. почистване на наноси, пясък, пръст, треви и др.; механизирано метене на улични платна и площади в гр. Аксаково; миене на улици, тротоари, площади, спирки на градския транспорт и други места за обществено ползване; за селата на община Аксаково - миене на улици по график.

Услугите по предварително третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци са възложени по реда на ЗОП с Договор №195/18.06.2020г. между Община Аксаково и фирма „ЕКОИНВЕСТ АСЕТС“ АД за „Предоставяне на услуги по предварително третиране на смесени битови, отпадъци, генерирани на територията на Община Аксаково“.

Услугите по депониране на битови и строителни отпадъци, компостиране на „зелени отпадъци“ и рециклиране на строителни отпадъци са възложени с Договор №177/07.05.2014 г. (Договор № 197/25.04.2016 г. за продължаване на договор за общ. поръчка №177/07.05.2014г. с правоприемник; Анекс № 2/03.08.2020 г.; Анекс № 3/13.11.2020 г.; Анекс № 4/12.05.2021 г.;) за „Изпълнение на дейности по експлоатация на "Регионално депо за общини Варна, Аксаково и Белослав, включващо съоръжения, инсталации, площадки за третиране, рециклиране и обезвреждане на неопасни отпадъци (битови, строителни и зелени)“.

Услугите по събиране на растителни отпадъци и доставката им за компостиране в Инсталацията за компостиране на „зелени“ отпадъци към Регионалната система за управление на отпадъците-Варна, с.Въглен се извършва от служители (шофьор и работници) на Община Аксаково.

Услугите по закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци се изпълняват по два договора:

- Договор № 225/14.05.2015г. между Община Аксаково и фирма „Спартак Тексим“ ООД за допълнителни дейности по „Рекултивация на регионално депо за неопасни отпадъци на общините Варна и Аксаково в ПИ № 000212 и нарушени терени с твърди битови отпадъци в землището на с. Въглен, община Аксаково, област Варна“ (договорът е приключил);
- Договор №268/ 12.07.2018г. между Община Аксаково и фирма „ТРЕЙС СТРОЙ“ ЕООД за извършване на дейности по закриване и рекултивация на Депо за неопасни отпадъци, находящо се в ПИ № 000207 в землището на с. Въглен, община Аксаково, област Варна.

Услугите по събиране на едрогабаритни отпадъци от населението на Община Аксаково се предоставят по Договор №273/08.06.2017 г. и Договор №90/02.02.2018 г.

Услугите по събиране на производствени неопасни отпадъци се заплащат от притежателят на отпадъците на фирмата-изпълнител на поръчката.

Услугите по събиране на строителни отпадъци и транспортирането им за рециклиране се предоставят по Договор №148/31.03.2020г. между Община Аксаково и фирма „ДМГ ТРЕЙДИНГ“ ЕООД за събиране (от врата на врата) или кампанийно от контейнер 5,5 куб.м на строителни и едрогабаритни отпадъци чрез натоварване от населени места на територията на общината и транспортиране до „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Варна, Аксаково и Белослав“.

Разделното събиране на битови отпадъци на територията на община Аксаково не е регламентирано в специфичен договор.

Площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло подлежат на вписване в *регистъра, който се води и поддържа в Община Аксаково* – задължение по чл.3, ал.1, т.12 на *Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Аксаково*.

Община Аксаково е предприела действия по всички гореизброени задължения, вменени от законодателството.

3.Основни изводи и препоръки

Община Аксаково е предприела мерки за цялостно изпълнение на задълженията си по отношение на управление на отпадъците, като прилага както принципа „Замърсителя плаща“ така и „Разширена отговорност на производителя“. Допълнителни мерки ще бъдат предприети по отношение на схемата „Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“ – след приемане на Наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 на Закона за местните данъци и такси. Препоръките по отношение на бъдещите дейности за ефективното прилагане гореспоменатите принципи са:

- Обсъждане на възможностите за сключване на договори с ООп за излезли от употреба гуми и отработени масла, като се отчетат резултатите от въведените системи за събиране на тези отпадъчни потоци и се преценят потенциалните ползи.
- Отчитане на натрупания положителен опит по разделно събиране на текстил и сключване на договор с *Организация по оползотворяване на отпадъци от текстил и обувки*.
- Да се извършат промени в *Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Аксаково*, осигуряващи прилагането на новите основи за определяне на такса битови отпадъци, регламентирани с Закона за местните данъци и такси с цел прилагане на принципа „замърсителя плаща“.
- Сключване на договори за възлагане на:
  - ❖ разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
  - ❖ разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата;
  - ❖ почистването от отпадъци на общинските пътища.